



Рік XVIII. Нью-Йорк, Четвер, 19-го мая 1910. Число 20

Vol. XVIII New York, N. Y. Thursday, May 19, 1910. No. 20

Під розвагу Братств Р. Н. Союзу.

Остатніми часами викликав о. Іван Ардан не аби-яку заверуху. Через те, що я, яко директор друкар-ні, не позволив помістити його дописи у „Свободі“, випечатав він циркуляри і розіслав їх до всіх відділів Р. Н. Союзу. В тім циркулярі не уважав о. Іван Ардан за відповідне згадати бодай кількома словами, що містила його неприємна допис, лише в сьвятім обу-ренню і словами обчисленими на сліплення очей рем-ствує він на „утиск“ і „анаругу“, яку заподіяно йому через те, що хтось важив ся відкинути його до-пис. В попереднім ч. „Свободи“ обіцяв я забрати публично голос і пояснити Братствам Р. Н. С., як мала ся ціла справа. Додержуючи своєї обіцянки, я розкажу тепер коротко і безсторонно, який був голов-ний зміст дописи о. Івана Ардана і подам причину, за-для якої та допис не могла бути поміщена. Отже, до річи:

Кілька неділь тому назад прислав о. Іван Ардан до „Свободи“ допис під заголовком: „Члени Союзу, подумайте над тим!“ Та допис, як можна вносити вже в її заголовку, містила проєкти на головну Конвенцію Р. Н. С., що має відбутися сего року. І так між иншим заявляв ся в ній о. Іван Ардан за тим, щоби скасувати словенську „Svobod-y“, а натомість щоби розширити „Свободу“ руську; но про сей проєкт гово-рив він лише дуже коротенько. Властива-ж суть і голов-не вістря сего дописи звернене було проти 193. параграфу Статутів Р. Н. С., котрий то параграф говорить про віру членів Р. Н. Союзу. Звісно, що про якусь річ можна писати в ріжний спосіб і писане писаню не рівне — тай коли-б о. Іван Ардан заговорив був про сей параграф з певною обережністю і здержливістю, бо-ж се річ буди що будь важна а при тім дуже дра-жливої натури, то остаточно можна-б ще було якось витримати. Но не так учинив о. Іван Ардан. Замість бодай обережно, писати про таку річ, як віроісповідане членів Р. Н. С., коли взагалі вже про него писати, то о. Іван Ардан у властивий собі спосіб виставив сей 193. параграф по просту на глум і назвав його „дурни-во“ ні менше ні більше лише „дурним“, параграфом і яко такий „дурний“ параграф „пора його чим борше випарити і направити несвідомо мабуть зроблену помилку“ (розумій: на послідній Конвенції, котра сей параграф ухвалила). „Дурний“ же сей віроісповідний, так сказати-б, параграф після думки о. Івана Ардана має бути тому, бо Р. Н. Союзу вставивши його у свої Статуту, не може вже звати ся народною, русь-кою організацією так, начеб віра і народність були у нас такими поняттями, які не дадуть ся з собою по-годити... От се про-що говорив о. Іван Ардан майже в цілій своїй дописі. Годить ся ще зазначити, що о. Іван Ардан хотів своєю дописею стріляти з-за плота, бо де підписав ся під нею, лише прислав її безіменну. Но йду далше.

Редактор „Свободи“, одержавши сю допис, не хотів брати на себе самого одвічальности за її поміщене. Коли отже я прийшов до редакції, він показав ту допис мені. Прочитавши її, я лише здвигнув рамена-ми і порадив редакторови не поміщати сего дописи в найближнім числі „Свободи“, лише відложити її бодай на якийсь час тим більше, що до головної Конвенції було прецінь ще кілька місяців. Тим часом, знаючи, з ким маю до діла, старавсь я засягнути думки що до сего дописи від наших так духовних як і світських людей в околиці Нью-Йорку, яким добро Р. Н. Союзу лежить може й більше на серці, як самому о. Іванови Арда-нови. Ті люди по короткій лише застанові прийняли

до сего одного висновку, що безумовно і рішучо таких дописей поміщати в „Свободі“ не можна. Чому? А ось длячого:

Як звісно, Р. Н. Союз прийняв на остатній Кон-венції крім народного характера також характер віроісповідний, гр. католицький. І се, що зробила філадельфійська конвенція, іменно, що прийняла вона до Статутів Р. Н. С. параграф про віру членів, було мудро і добре зроблено, бо ніколи від часів свого існування не розвинув ся Союз так красно, як власне за тих не цілих ще два роки від остатньої Конвенції. Про те може переконатися кождий в той спосіб, коли порівнає число новоз'організованих Братств і число нових членів від остатньої конвенції з дотичними чи-слами з часів перед остатньою Конвенцією. Тепер же поміщати в „Свободі“, котра від філадельфійської Конвенції стала ся органом руської, а при тім і гр. кат. організації, такі дописи, які називають віроіспо-відний параграф, „дурним“ параграфом, а через котрий то як раз параграф піднесла ся організація до небу-валого ступеня розвою, значидо б тільки, що усувати те усиле або радше ту причину, через яку був мо-жливий той розвій. В особливості-ж дотикає та допис о. Івана Ардана наше патріотичне духовенство, яке в спорім числі належить до Р. Н. Союзу і трудить ся для него. Саме вже поміщене такої дописи, котра висміває віроісповідний параграф, називаючи його „дурним“ і каже: він з тим параграфом, бо він „не-свідомо“ і через „помилку“ був ухвалений, було-б „копняком“ для сего духовенства та пониженням його чести і напів сьвященство із своїм Преосвященним Владикою на чолі — говорю се отверто і знаю на-певно — для ратования свого достоїнства було-б зму-шене витягнути із поміщення такої дописи в органі руської гр. кат. організації відповідні консеквенції... ну, і в нутрі Р. Н. Союзу, котрим днес кождий Русин мо-же слушно гордитись, була б розпочалась через одного чоловіка, котрий нічого иншого не може мати на цілі, як хіба свій власний інтерес, завзята релігійна борба, яка була-б мусіла вийти лише на величезну шкоду для сего організації, на сором і ганьбу нам всім, а на потіху і радість нашим ворогам... Тим то я, маючи на увазі за-галне добро Р. Н. Союзу, йдучи за гадкою наших сьвідомих і Р. Н. Союзом відданих людей та шану-ючи честь гр. кат. духовенства, не позволив помі-стити у „Свободі“ дописи о. Івана Ардана, бо позво-лити не міг.

Зрештою, днес водить ся воно так на сьвітї, що люди, котрі стоять при якійсь редакції, мають право рішати, яку допис помістити, а яку відкинути. Ко-либ прийшло ся поміщати всякі дописи, які до редак-ції приходять, то нераз ціла „Свобода“ зійшла би хіба на сварку між кумами і сусідами і було б в ній більше сьмішного, як в улюбленім нашім „Шерше-ню“. І така лиш була б різниця між „сьмішним“ в „Свободі“ а „сьмішним“ в „Шершеню“, що „сьмі-шне“ в „Свободі“ було б сьмішне і глупе, між тим, коли „сьмішне“ в „Шершеню“ є сьмішне і здорове. Таке право — рішати що до дописей мав також і о. Іван Ардан, коли був редактором „Свободи“ і є се річею зовсім певною, що він всіх дописей не помі-щав, хоч ті дописи були не від поодиноких членів, але від цілих Братств Р. Н. Союзу, та хоч скарги за їх непоміщене переходили всі можливі інстанції в Р. Н. Союзі. Фактів не наводжу, бо вважаю се тепер за безпотрібне. Коли-ж таке право мав сам о. Іван Ардан, то найже буде він ласкав признати таке пра-во також і другим.

Ще одно. О. Іван Ардан жалувсь ся у своїм цир-кулярі не за непоміщене у „Свободі“ його дописи,

але дописей. Річ отже мала ся так: В короткім часі після прислання першої дописи про 193. параграф на-діслав о. Іван Ардан ще й дві инші короткі дописи, в яких давав також проєкти на Конвенцію Р. Н. Со-юзу. Но рівночасно з присланем тих двох инших до-писей написав о. Іван Ардан до редактора „Свободи“ письмо з таким застереженням, щоби помістити у „Сво-боді“ або всі його дописи, отже і ту першу про 193. параграф, або не поміщати жадної. Коли-ж перша його допис не могла бути поміщена, а він сам за-стеріг ся, аби других дописей без першої не поміща-ти, то розуміть ся само собою, що не було иншої ра-ди, а лише звернути йому всі дописи назад.

Но як там воно зрештою і не є, а за неприємне дописи о. Івана Ардана про 193. параграф я буду відповідати перед Сьвітлою Конвенцією Р. Н. Союзу, яка відбудеть ся в не так вже довгім часі в Клівленді. О. і на тій Конвенції будуть могли панове делєгати справитись зі мною так, як лише самі схочуть. На отсім місці заявляю рішучо ще й те, що на далі бу-дуть приймати ся до „Свободи“ всякі проєкти, які будуть мати бодай яку-такую стійність; одні лише про-єкти, що брати-муть в обертаси, віроісповідний параграф статутів Р. Н. С. хоч би вони й не знали від кого походили; поміщені не будуть, бо поміщеними вони бути не можуть. Як хто має такі проєкти, то буде міг вилазити з ними на верх підчас самої Конвенції, і як тоді вийде скандал, то буде мати він місце лише між чотирма стінами конвенційної галі і в кождім разі буде він менший, як був би тепер, коли б такі про-єкти пускати у сьвіт...

After all, кінчу так: Хвальні Братства Р. Н. Со-юзу! Ви певно знаєте, що коли хто називає якийсь параграф „дурним“, то та назва „дурний“ не відно-сить ся до сего значка, яким означає ся параграф в письмі, (а який виглядає так: §), лише та назва від-носить ся до всего того, що сей параграф в собі містить або про що в ній говорить ся. Отже, коли Ви разом з о. Іваном Арданом думаете, що сей 193. параграф Статутів Р. Н. Союзу є справді „дурний“, то значить се тільки, що й Ваша віра є дурна, бо-ж сей як раз параграф про віру говорить. А як дурна Ваша віра, то й дурна Ваша церква. Ну, а коли після Вас все є дурне, то не випадає Вам хіба нічо инше, тіль-ко послухати о. Івана Ардана і протестувати проти не-поміщення його дописи у „Свободі“. Я однак заявляю торжественно, що 193. параграф не є „дурний“, отже віра наша не „дурна“ і хоч би Ви засипали мене не паперовими протестами, але закидали камінєм і ломаками, то я помістити допис о. Івана Ардана таки не позволю. А не позволю для того, бо, по пер-ше, я сьм сьвященником, котрий не хоче плювати на свій стан, на свою віру і на свою церкву, а по друге не позволю для того, бо єсьм директором друкарні і яко такий маю власть не дозволити.

На сам-же остаток вважаю ще за потрібне звер-нутись до о. Івана Ардана отсими словами: Всеч. і Вп. Отче Ардан! Я мав Вас все за джентельмена, тай думаю, що коли Ви схочете взагалі провадити „файт“ далше, то будете вести його чесно, розумно, справді по джентельменськи. Коли-ж би Ви, забуваючи на своє джентельменство, дали ся вивести з рівнова-ги і зачали в тім „файт“ робити особисті нападки і заривки, то в такім разі я не буду мати иншого ви-ходу, тільки за ковбасу платити ковбасою... А що титулюю Вас тим словом: „отець“, то чиню се для того, бо-ж прецінь сей титул Вам правно належить ся, тай наші люди не вважають Вас за нікого иншого, тільки все за „отця“. That's all. — Слава Ісусу Христу!

З поважанем

о. П. Понятишин,
директор друкарні.

Минола Чайновський.

На стрічу гостеві.

[Про комети]

I.

Коли читати метеотрі стрічки, на нашім вечірнім небозводі буде ясний невидане диво, велика зірка з довгим мілким хвостом. Повертає в наш район рідкий гість, який відвідує нас раз на 75—76 літ, щоб у одних збуджувати страх та тривогу, у других подив, а третіх знов — астрономів — запрягати до томлячої праці, обсервації тої незвичайної появи та горячкового обчислювання її дороги.

Вже перед кількома літами говорено, що в маю 1910 року буде видно одну з найкрасших досі знаних комет, звану кометою Галлея (Halley), яка вертає до нас що 76 літ. Коли докладніше обчислено її дорогу, переконано ся, що сьогоднішні її відвідини будуть відзначати ся тим, що вона зблизиться до землі більше ніж давнішими часами. День 18 і 19 мая назначено тим „критичним терміном“, коли комета буде найближче земської кулі. З обчислень можливої довжини її хвоста заключено, що земля в той критичний день перейде через її хвіст. Така звістка для астрономів нічим майже не різниться від тої, що нпр. того а того дня буде затемна сонця — або буде можна найліпше обсервувати Марсові канали; — одначе коли її кинемо між необрахованих загаль, сейчас знесла ся по цілій землі чутка, що в ночі з 18 на 19 мая с. р. прийде нашій землі остатня година, що комета в своїй дорожці наткнеть ся на земську кулю, а наслідки того удару будуть такі, як нпр. карамболь двох поїздів. Розуміється, що таку чутку миттю розколюпортовано по всім усьодам, і через се повстали місцями страшна паніка перед кінцем світа; певно ще стоїть всім свіжо в пам'яті факт, який зайшов недавно в глухій угорській закутині, що то населене цілого села перелякало ся пожежі сусідньої місцевості і урядило собі передсмертну „бібу“, думаючи, що се вже йде комета.

Такі поголоски про кінце світа не перші в історії — зовсім певно не останні. Від найдавнішої старовини, коли тільки заважало на небі комету, сейчас пророковано собі щось страшного — війну, пощесть або якісь інші нещастя.

Комета вже своїм зверхнім виглядом є застрашаюча; огненна мітла чи там різка наповнювала людей нечуванним страхом, бо різка на небі не могла означувати нічого иншого, як тільки гнів бога. Отже бог за щось там гнівав ся, а що у всіх давних народів боги були дуже мстиві, то за гнівом богів слідувала й кара. Колиж по появі комети прийшло справді яке нещасте, то люди вважали се заповідженною карою, а комета була тільки вістункою, що кара за гріхи неминує а дуже близька.

Отже комета була вістункою близького нещастя. Сей погляд удержував ся довгі часи завдяки тому, що кожного часу находив могутніх прихильників.

Сей нерозумний забобон про надприродний вплив комет, задержав ся аж до наших днів. Побіч того так дуже наївного віровання про вплив комет на людську долю стрічаємо ся в історії астрономії ще з другим поглядом про безпосередний вплив комет на жите людей. Його початок можна звести з теорії грецького філософа Аристотеля, що комети повставали з сухих випарів землі, які підносили ся у воздух і там запалювали ся. Недуги і інші нещастя, які трапили ся в кометні році, приписували тим випарам. 590 р. по Хр. вибухла пощесть, яка проявляла ся тим, що люди починали страшно пихати, а опісля випрали. Щоби відвернути від них недугу, молено ся і кликало: „на здоров'я“ і звідси пішов звичай бахати здоров'я, коли хто пихає.

Теорія Аристотеля держала ся довгі віки, бо аж до XVII ст. З поступом астрономії перестала вона вистарчати людям. Тоді почато шукати в кометах иншого пророцтва нещастя, саме природного кінця світа. Коли переконано ся, що комети се небесні тіла, подібні до зірок, почато вірити, що коли би земля ударила ся з кометою, то від того розлетілаб ся земська куля, а вже в найліпшій разі повстало би стільки горяча, що від нього згорілоб все, що є на землі. Точні поміри виказали, що маса комети дуже незначна, а шкоди, які понесла би земля через стрічу з кометою, можна би порівняти з тими, які потерпіла-б гарматня куля, перелітаючи крізь рій комарів.

Коли і сей погляд показав ся нестійним, винайдено ще иншу причину, задля якої земля мусілаб від стрічі з кометою понести шкоду; підкладом до сього послужило спостереження, що комети стоять в тісній звязі з метеорами (падучими зірками), отже коли би комета занадто приблизилася до землі, то град падаючих зірок знищив би її обличчя. — Вкінці заговорено ще і про таку есентуальність, що в хвості комети можуть містити ся труючі гази, які заповітрилиб цілу земську атмосферу і принесли всім животинам нехитну смерть. Та і ті два останні здогади здискредитувала наука; переважуюча більшість учених зовсім рішучо заперечує можливість таких шкідливих наслідків при стрічі комети з землею.

II.

Кометами називаємо в звичайнім розумінні зірки, які крім ясного властивого тіла мають ще довгий, світлий хвіст: звідси пішла і їх назва (кометес астер по грецьки значить зірка з волосом). Коли винайдено телескоп, показало ся, що поняття комет треба розширити ще й на инші небесні тіла, які хоч не мають хвоста, але є під багаторою иншим зглядом дуже подібні до тамтих хвостатих зірок. Отже комети ділимо на дві класи: комети з хвостом і комети без хвоста.

Комети з хвостом складають ся з трьох частин: з ядра, з голови і з хвоста. Ядро, се найясніша частина в самій середині комети; довкола неї уложена немов грива голова в виді ясної мряк, а продовження голови творить хвіст, який простягає ся часами дуже далеко і широко. Вигляд хвоста буває дуже різнорідний. Знані хвости довгі, мілкі, инші вузкі, а бували також хвости розділені на кілька, 2—5 або й більше галузій.

Такі хвостаті комети є видні голім оком, але за час своєї видності вони часто переживають різні зміни. Передовсім в часі своєї появи виглядають вони як незамітні, світлі мрячки, які ростуть в міру приближування ся до сонця. Тоді і саме ядро набирає ясності, і хвіст починає рости. Найвеличавіший світлий хвіст, коли перейде попри сонце і почне знов віддаляти ся від сонця, тоді вже й хвіст розвинувся до найбільшої величини, а потім знов зменшує ся він все так, що є відвернений від сонця. —

Комети підлягають різним змінам що до свого вигляду, так що коли та сама комета появить ся другий раз, то годі її — що так скажемо — „з лиця“ пізнати. Треба аж обчислити її дорогу, щоб би переконали ся, що се той сам, а не инший гість з далеких просторів. Часами аж по кількох літах приходять астрономи до переконання, що мали до діла зі знайомим вже їм добродієм.

Блеск комети доходить часами до тої степені, що комету можна бачити голім оком в білий день, і то навіть в дуже близькій сусідстві сонця. Так було нпр. з великою кометою з 1882 р. яка зникла людським очам тільки на короткий час тоді, коли переходила поперед саме сонце. Перед тим і потім бачено її в саме полуднє і тоді вона виглядала немов друге сонце.

Замітне й те, що ні хвіст комети, ні навіть її ядро, не ослаблюють блеску зірок, які собою закривають. Не говоримо вже про ясні зірки, які видно через тіло комети зовсім так, як би нічого нам не перешкаджало, але маленькі, не дізнають найменшого ослаблення свого світла. З того заключаємо, що комета збудована з дуже ріденької матерії.

Такою цікавою кометою є комета Галлея яку бачимо на вечірнім небі. Се одна з найдавніших знаних комет. Англіський астроном Галей обсервував 1682 року велику комету, а обчисливши її дорогу переконав ся, що такий сам обіг мала комета з 1531 року, обсервована Петром Апіаном, і комета з 1607 р., обсервована Кеплером і Льюнгмонтаном. З того заключив він, що отсі три комети, се три появи того самого небесного тіла, яке вертає в наші сторони що 75 літ. Опираючи ся на тих обчислень передсказав найближшу появу комети на 1758/9 рік. І дійсно, коли в тім році знов появила ся та сама комета, признано рацію здогадки Галлея і почато шукати в астрономічних річниках і хроніках в відступах 74—76 літ за кометами, щоби переконали ся, чи та сама комета не появляла ся давнішими часами. І так винайдено в старих хроніках найдавнішу звістку про появу сеї комети в 12 р. перед Хр.; потім бачено ту саму комету 66 р. по Хр., далі ще 17 разів аж до 1378 р., в майже рівних відступах. За кожним разом додані в хроніках описи комети і оповідання, який страх вона збуджувала у людей та які нещастя зі собою принесла.

Відкрите Галлея зробило перелом в науці про комети. Від того часу почато шукати за иншими т. зв. поворотними кометами і розсліджувати їх дороги. Для того слід би нам тепер спинити ся хвильку при поясненні рухів небесних тіл. Перед тим одначе згадаємо ще тільки, що крім комет з хвостом знаємо ще другий рід комет, а саме без хвостів. Се такі малі об'єкти, що їх можна бачити лиш телескопом. Вони представляють ся як малі, ясні плямки на небі, і тільки вправне око астронома відрізняє їх від зіркових мароквин. Тих невидимих комет є значно більше, ніж би нам здавало ся, і тому неоправдане твердження, що комети є чимось незвичайним на нашому небі. Кожний день, кожда година, приносить нашій соняшній системі нові, незвісні досі комети, яких появи не зміють астрономи передсказати, як се було нпр. в січні сього року (комета 1910 А).

Кожному доводило ся не раз бачити падачі зірки. Простонародня фантазія звязала їх з повіркою, що за кожним спаденням зірки одна померша душа відходить до неба. Падачі зірки є часами рідкі, а часами частіші. Особливо через кілька ночей в році, в серпні і листопаді, падають вони великими масами; ті рої метеорів позивають ріжно, відповідно до того, з якої околиці неба вони — як здасть ся — до нас літають.

Величаве явище метеорів пояснюють ся тим, що коли яке небудь тіло, що блукає ся по безмежних просторах поміж зірками, перейде межі притягання якоїсь зірки, тоді та зірка — сонце чи планета — змінює напрям його лету. Такі тіла називають ся взагалі боїдами. Коли притягання є дуже велике, а напрям лету тіла зближений до прямої, тоді воно прямує до зірки і спадає на її поверхню з нечуваною шкорою. Такі спадання камінів з всесвіта є у всіх планет, місяців, а навіть і сонця, на деннім порядку; обчислено, що наше сонце одержує все таку масу тих „небесних камінців“, що ним покриває втрату теплої енергії, яку випускає у простори через промінюванє.

Коли зірка, на яку паде метеор, окружена верствою воздуха, метеор, продираючись крізь воздух, сильно потираєть ся о його частинки, а через се терть він розгріваєть ся, дуже часто згорить на попіл, заки долетить до землі. Часами — але се вже рідше — впаде на землю кавалок метеора, який не зовсім же згорів. Таких небесних камінів є на землі досить багато; називають їх „аеролітами“, т. є. камінями з воздуха. Деякі з них є своїми розмірами дуже великі і важають тисячі кілограмів. Дуже рідко трапляєть ся, щоби метеори робили людям шкоду своїми упадком.

Часами появляють ся метеори на небі в виді огняних куль, які падають з гуком, часами знов блисне незвичайної величини падача зірка і сейчас згасне, лишаючи за собою довгу, світлу пашмугу ще через кілька секунд.

Кілька разів заобсервовано, що коли пропала якась комета, то в часі, на який менше-більше припадала її поява, було видно дуже численні рої метеорів (падаючих зірок). Так стало ся нпр. з кометою Бієля, відкритою 1826-го року, з періодом обігу 6½ року. Опісля обсервовано ту саму комету ще 1832 р., а 1845 р. завважано її поділ на дві, які відсунули ся від себе на звиз 300-000 км. При найближшій появі (1852 р.), віддалили ся обі часті від себе вже на 2½ мільона км., а за двома слідуєчими разами 1859 і 1865 р., вже їх зовсім не побачено, помнож старанних пошукувань. Зате 1872 і 1885 рр. завважано дуже гарні рої метеорів саме в ту пору (27/XI. 1885), коли сподівано ся появи комети. З того заключено, що комета Бієля розлетіла ся на безліч малих частинок, які кружать по тій самій дорожці, що перше комета, а коли в своїм бігу зійдуть ся з землею, тоді починають літати на неї і творять величаве нічне видовище. Дальші обчислення виказали, що рій тих метеорів тягнеть ся більше як на 350 мільонів км. здовж еліпси давнішої комети Бієля. Сей рій метеорів названо Бієлядами; земля стрічаєть ся з ними що 6½ року, і тоді маємо прямо град падаючих зірок. На 1911 рік сподіють ся астрономи особливо гарного видовища, яке мають урядити тілліні останки небижкої комети Бієля.

Факт, що комети за зближенням до планет можуть складати їм данину в виді метеорів, нагнав людям досить страху. Боят ся вони іменно того, що коли комета занадто зблизиться до землі, то земля готова розірвати її на метеори, які злітати муть на неї і справлять великі знищення. Можемо їх успокоїти тим, що віддалене тої часті комети, з якої сиплють ся метеори, т. є. голови, від землі, буде за велике, щоби земля могла на нього так поділати; воно в найближшій точці буде вносити звиз 20 мільонів км. А хоч би земля і стягнула на себе кусень комети, то ті кавалки зго-

рять в атмосфері, заки долетять до нас, а нам дістанеть ся тільки „небесний попіл“. Пречінь се не перший раз буде перелітати земля крізь рій метеорів: а коли тільки разів її з того нічого злого не стало ся, то — можемо бути певні — і сьогоднішня есентуальна стріча мине без лихих наслідків..

(Дальше буде).

В справі органу Р. Н. Союза.

В 16-ім ч. „Свободи“ підпис п. Беля гадку, чи не добре воно було-б, якби „Свобода“ виходила хоч 2 рази на тиждень. Гадка се красна і як раз на часі.

Вправді маємо ми і другі нібито українські часописи, які кладуть собі за ціль просвіщати „меншого брата“, „но кождий, хто читає ці часописи, може прийти лише до того заключення, що кожда з них є органом певної групи людей, котрі старають ся показати народи, що їх газета боронить прав бідного робітника, но в дійсности вона боронить прав і переконань сеї партії, котрої ся зазета є органом. Щось поучаючого годі там знайти. Там подібеш тільки клевети на наших людей, особливо св'ячеників. Одним не подобаєсь піп, бо він не так навчає, якби вони хотіли, другим знов не подобаєсь піп, бо він не є незалежний (не знати від кого чи від чого?), а инший знов піп має той гріх за собою, що не є поступовий „гайдамака“ і т. д. і т. д. Опікунів, що правда, маємо без міри; навіть угорські Русини не мають тільки „vodcov“. Но чи є якийсь слід їх роботи? Де там... Як хто щось робить, то вони лиш вміють кричати, що се зле, бо не від них вийшло. Але самі?...

От, справді крайній вже час нам прозріти тай справитись з сими самоупеченими патріотами так, як вони на се заслугоють. Нам треба просвітити, а не кирилі і нападів на людей, котрі будь що будь положили заслуги для американської Русин, а котрі не подобали ся якомусь там ню-йорському „академікови“.

Постараймося, щоб „Свобода“ виходила два рази на тиждень, раз яко орган Р. Н. Союза, а другий раз як часопис, так сказати-б приватна. Тому, що се, після слів п. Белі, вимагає більших датків як тепер, а давби слідуєчий проєкт:

Кожний секретар свого відділу подав би імена всіх тих, котрі хотіли-б відбрати „Свободу“ два рази на тиждень і за неї платити як за часопис приватну будь при розметі, будь особно за цілий рік від разу. Редакція „Свободи“ могла-б виготовити відповідні відзви, які були-б печатані в „Свободі“, будь розіслані кождому Братству з особна. Се останнє вважаю за відповідніше.

Се є мій проєкт. Хтосьби мав якись ліпший, инший, най буде ласкав подати то до відомості, а думаю, що редакція „Свободи“ радо помістить.

Одна річ тут дуже важна,

іменно, щоб ми — як то у нас в моді — не робили всего лише на папери, але хоч одно перевели дійсно в жите.

Н. Джмелік.

РУСИНИ! Спомігайте своїх Русинів.

— Посилайте гроші до краю, купуйте шиферти в Руській спілці RUTHENIAN EXCHANGE CO., 184 HUDSON STR., NEW YORK. Удавайте також до неї в справах ґрунтових і військових, котрі ся Спілка точно виконує.

Одинокий руський адвокат і нотар на цілу Америку Донтор прав ЮЛІАН ЧУПКА Консулярний комісар. Полагаючись всі справи в Галичині. Процеса спадкові і ґрунтові Відбери гроші від довжиків. Справи військові. Опоряджує контракти, повномочія і всі инші документи. Перепроводжує інтабуляції і всі види гіпотечні. 3 N. Main St. WILKES-BARRE, PA. Адреса поштової: JULIAN CZUPKA, LL. D. 3 N. Main St. WILKES-BARRE, PA.

Русько-Англійський **ТЛУМАЧ** з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256. Терма опрала. Ціна 60 центів. Замовляти у: And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N. J.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA. Капітал \$50,000.00. Надвизка і нерозділені зиски \$93,000.00. Заснований 1864 року. Продавати загальні банкові бізнес. Видає міжнародні моні ордері, драфти і переказує гроші до всіх частин світа, позичає гроші на реальність. Депозити сего банку подвоїлись протягом послідніх 5 літ і виносять тепер около \$500,000.00. Гроші переказує через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Нові українські рекорди сироваджені в Галичині. Суть вони 10-інчові медальйони 65 цит. штука. Ці рекорди суть на обі сторони. На одній стороні ліній, а на другій пригравка до танцю. Медальйон фотограф і 12 рекордів продаює в цілі по \$15.25. На жадане посиланню безплатно каталогом. **GLOBE RECORD & SUPPLY CO.** 213-215 E. 4th St., New York.

R. J. GLICK Аґент аскураційний від огню. Офіс находять ся в **WILLIAM Mc CONNELL BUILDING SHAMOKIN, PA.**

Петро Ярема руський погребини виповняє герці на весілля, хрестини і всіякі другі забави. 115 Ave. A., NEW YORK, N. Y. (між 7-ю в 8-ю ул.) Телефон: Orchard 2568.

Можете заробити легко від 8 до 20 дол. тиждень через розповсюдження наших Руських, Герцеговинських і Далматинських тютюнів між своїми приятелями. Проба тютюну виславимо даром. По більшій інформації голосуйте ся до: **Europe Importing Tobacco Co.** 32 Union Square, New York, N. Y.

ПРОЦЕС

православного ігумен. Арсенія проти менаджера „Свободи“ Нон. Нирчова і її редактора Ант. Цурковського.

(Дальше).

Допитусь (Чалого) п. Гарван

Пит.: Чи ви ходили коли до монастиря? Відп.: Я був там один раз.

Пит.: Коли се було? Відп.: Тоді, як я мав свободний час.

Судія: Який монастир маєте ви на мислі? Відп.: В Св. Канаан.

П. Гарван: В котрім році ви там ходили? Відп.: В 1908 р.

Пит.: Коли після оголошення статі? Відп.: Я не тямлю дня, коли я там був.

Пит.: А чи було се після оголошення статі — так чи ні? Відп.: Я не тямлю.

Пит.: То ви не знаєте, чи ви були в тім монастирі перед чи по тім, як ви написали сю статтю про о. Арсенія? Відп.: Я не тямлю.

Пит.: То ви таки не знаєте, чи ви були в монастирі в Св. Канаан перед тим, як написали сю статтю про о. Арсенія? Відп.: Я не тямлю.

П. Сніткін: Протестую на сій підставі, бо свідок дав вже на се питання відповідь. Дальше протестую проти сего тому, бо чи він писав чи не писав перед...

П. Гарван: Чи ви хочете, щоб ся його відповідь була остаточною відповідою?

П. Сніткін: Перепрашаю...

П. Гарван: Я дофаю питання на протест оборони, що на се питання була вже відповідь.

Пит.: Чи ви знали о. Арсенія? Відп.: Я його знаю.

Пит.: Чи в своїм життю ви коли з ним говорили? Відп.: Я стрічав ся з ним раз чи два рази і сказав до него: „Слава Ісусу Христу!“; більше нічого.

Пит.: Чи священник вашої церкви знав загально про се, що ви писали сі статі до „Свободи“?

П. Сніткін: Протестую проти сего питання, бо воно невідповідне, немістне і недорічне.

П. Гарван: Світлий Суде, се питання дотикає прямо вірності сего свідка; він мав прецін заняття при сій церкві, про яку дописував такі мерзені річі.

Судія: Питання дозволене. — Застережене.

Пит.: Отже чи священник вашої церкви знав загально про се, що ви писали сі статі до „Свободи“ — так чи ні? Відп.: Я не знаю, чи він про се знав, чи не знав.

Пит.: Чи ви бачились коли з Марією Криницькою перед тим, зики стрітились з нею у Вілущенка — так чи ні? Відп.: Ні.

Пит.: Як то воно прийшло де сего, що ви як раз тоді були зайшли до Вілущенка? Відп.: Я прийшов тоді відвідати свого товариша, Василенка, який там мешкав.

Пит.: А коли після сего, як ви стрітились з Марією Криницькою у Вілущенка, написали ви сю статтю?

П. Сніткін: Протестую проти сего питання тому, бо воно невідповідне, немістне і не належить до річі. Протест ухилений. Застережене.

Відп.: Як я був у Вілущенка, то я собі начеркнув сю статтю, і в тім самім дні я її ще вигладив і потім відіслав.

Пит.: Чи в протязі сего часу, як ви бачились з Марією Криницькою у Вілущенка і написали та відіслали сю статтю, говорили ви крім неї ще з ким про сю справу? Відп.: Я говорив лише з Василенком.

Пит.: Чи тоді, як Марія Криницька розказувала про свою справу, був там Василенко? Відп.: Так, він був там.

Пит.: Чи крім сих, що були тоді у Вілущенка, не говорили ви більше з ніким про сю справу в тім дні від часу, як ви чули оповідання Марії Криницької, аж до часу, як писали сю статтю до Нью-Йорку так чи ні? Відп.: Я говорив.

Пит.: З ким?

П. Сніткін: Протестую на сій основі, бо се питання немістне, не відповідне і не до річі.

Протест ухилений. — Застережене.

Відп.: Я говорив з деким, но не тямлю з ким.

Пит.: Заждіть — но і прошу уважати. Чи в тім дні, від сего часу як ви розмовляли з Марією Криницькою аж до часу, коли ви, як кажете, відіслали сю статтю, значить, від 6 години по полудні, як ви розмовляли з Марією Криницькою аж до сєї хвилі, як ви відіслали статтю, говорили ви ще з ким про сю справу?

П. Сніткін: Протестую, бо питання є невідповідне, немістне, не дорічне тай не відноситься ся воно до обжалованих.

Протест ухилений. — Застережене.

Відп.: Я не відіслав статі в тім самім дні; я так не говорив.

Пит.: То коли-ж ви її відіслали? Відп.: Мені здасть ся, що се було в ночі 19. червня, як я надав статтю на пошту.

Пит.: А коли говорили ви з Марією Криницькою? Відп.: Около 18. червня, 1908 р.

Пит.: Значить, ви писали статтю слідуєчого дня. Отже добре. Тепер-же, чи від 18. червня, як ви розмовляли з Марією Криницькою, до 19. червня, як ви відіслали сю статтю до Нью-Йорку, говорили ви з якою иншою людиною на землі про сю справу?

П. Сніткін: Протестую проти сего тому, бо по перше, питання є невідповідне, немістне, не до річі і не відноситься ся воно до обжалованих, а по друге тому, бо на се питання була вже відповідь.

Протест ухилений. — Застережене.

Пит.: Отже тепер скажіть: так чи ні? Відп.: Крім

сих людей, які були тоді у Вілущенка, я не говорив більше з ніким, бо й там нікого більше не було.

Пит.: А чому ви не пішли і не поспитали Мендельсона?

П. Сніткін: Протестую проти питання, бо воно цілком невідповідне, немістне і не до річі. Се не може обходити тих обжалованих, які думки мигати свідок.

Протест ухилений. — Застережене.

Відп.: Я не розумію питання.

Пит.: Ну, то не потребуєте на него відповідати. А чому не пішли ви до о. Арсенія?

Судія: Прошу, щоб стенограф повторив передіслане питання. Він каже, що його не розумів.

(Передіслане питання повторив стенограф, як слідує: „А чому ви не пішли і не поспитали Мендельсона?“)

Відп.: Я не розумію питання.

Судія: Чого ви не розумієте в сім питанні? Відп.: Мене питають, чому я не ходив і не питав ся Мендельсона? Чи я мусів йти і його питатись?

П. Гарван: Се є відповідь: вона вистарчас.

Судія: Отже ви розумієте питання.

Відп.: Форма питання не зовсім мені ясна.

Пит.: Котра частина питання вам не ясна? Що вам тут незрозуміле? Відп.: Мене питають, чому я не ходив і не питав ся Мендельсона?

Пит.: Так, і ви сего не розумієте? Відп.: Питання є мені не ясне для того, бо воно виглядає так, як би мене мав хто гнати, що б я йшов до Мендельсона.

П. Гарван: А чому ви не пішли до о. Арсенія? П. Сніткін: Протестую проти сего питання, бо воно невідповідне, немістне, не до річі, а також тому, бо свідок не є обжалований о провину очернення; отже ставити такі питання є річчю невластивою.

Судія: Ухилию протест. Від лави присяглих жадаєть ся, щоб вона вірила сему свідкови; тому можна його питати про все, що моглоб подати в сумнів його вірності.

П. Сніткін: О скільки воно відноситься ся до сєї справи, то се питання є не до річі.

Судія: Воно може бути як раз дуже до річі, бо тут ходить о се, чи лава присяглих має йому вірити, чи ні. Коли прокуратор відповідними питаннями може здискредитувати сего свідка, то певно, що на се має він право. Прокуратор не є обов'язаний брати його зізнання на сліпо і адержувати ся від питання, які можуть кинути сяке чи таке світло на сі зізнання.

Застережене.

Пит.: Чому ви не пішли до о. Арсенія? Відп.: Я не знаю, як я мав йти до Арсенія і в якій цілі? Се було б безличчя з моєї сторони.

Пит.: Як гадаєте, чи воно було б безличчя, піти насамперед до Арсенія а потім оголосити статтю, чи насамперед оголосити статтю, а відтак піти до него?

П. Сніткін: Протестую, бо питання є невідповідне, немістне і не дорічне тай домагаєть ся воно від свідка, як він повинен думати.

Судія: Протест ухилений. Вам потрібно лише заявити, що протестуєте на тій самій основі. — Застережене.

Відп.: Я не розумію питання.

Пит.: Чи ви знаєте, коли було благословення цмента в Сімпсон? Відп.: Я не знаю; я був тоді в Росії.

Пит.: Чи ви старали ся довідатись, коли се було, заки взяли ся до писання статі? Відп.: Я не старав ся.

Пит.: Чи ви знаєте, що благословення цмента було 29 червня? Відп.: Я не знаю.

Пит.: Чи ви ще й тепер не знаєте? Відп.: Я не знаю ще й тепер.

Пит.: Чи ви знаєте, коли народила ся дитина? Відп.: Я також не знаю.

Пит.: Чи ви шукали за метрикою дитини слідуєчого дня? Відп.: Не розумію.

Пит.: Чи ви шукали за свідотством уродження дитини слідуєчого дня? Відп.: Сі метрики находили ся в Мейфільд, але у кого, не знаю. Я був тоді в Оліфанті.

Судія: Чи ви були в Оліфанті, як чули оповідання Марії Криницької? Відп.: Я був в Мейфільд.

П. Гарван: Чи ви знали Андрея Претама? Відповідь: Я ніколи про него не чув.

Пит.: То ви нічого про него не чули? Відп.: Ні, не чув.

Пит.: Чи Марія вам тоді не говорила, що в марті перед народженням дитини, витягнула вона у мирового судії Мендельсона варрант, обвиняючи Андрея о се, що він сестр батьком дитини? Відп.: Вона нічого про се не говорила, і ніхто нічого про те не знав.

Пит.: Чи ви хочете сказати, що під час стрічи в домі Вілущенка вона не говорила нічого про варрант і проте, що вона скаржила ся перед Мендельсоном? Відп.: Я добре не розумію.

Питання повторено. Відп.: Не розумію добре сего питання.

Пит.: Чи під час стрічи в домі Вілущенка, дня 18. червня, 1908 р. не говорила вам Марія Криницька проте, що в марті 1908 р. три місяці перед народженням дитини, витягнула вона на Андрея Претама варрант, в котрім обвиняла його, що він сестр батьком дитини? Відп.: Я вже сказав, що Марія Криницька його не обвиняла. Про те ніхто нічого не знав, навіть Вілущенко.

Пит.: Кажете, що ви се писали... де виходить „Світль“? Відп.: Перед тим виходив у Філадельфії, а тепер в Нью-Йорку.

Пит.: Як діставали ви з правила „Світль“, чи того самого дня, коли він виходив, чи день пізнійше?

П. Сніткін: Протестую проти сего питання, бо воно невідповідне, немістне тай веде задалеко далеко. Протест ухилений. — Застережене.

П. Гарван: Я думаю, що се покажеть ся вже з першої стрічки статі.

Відп.: Я діставав пізнійше.

Судія: Коли пізнійше? — таке є питання. Відп.:

Три, чотири, а часом і п'ять днів пізнійше.

П. Гарван: В такім разі, чи можете мені сказати, як то воно могло статись, що 19 червня могли ви написати, в першій стрічці своєї статі таке: „в посліднім числі „Світль“ з 18. с. м. написано є і т. д.“

П. Сніткін: Протестую, бо се питання невідповідне, недорічне, немістне тай затемнює воно справу. Стаття була писана в 1908 р. а благословення цмента відбуло ся в 1906 р.

П. Гарван: Я не говорю про благословення; се питання не має з благословенням нічого до діла. — Протест ухилений. Застережене.

Відп.: Часопись „Світль“ виходить одного дня, но має дату дня слідуєчого.

Пит.: Кілько вам заплатили за сю статтю?

П. Сніткін: Протестую, бо питання невідповідне, немістне і не до річі.

Протест ухилений. — Застережене.

Відп.: Нічого.

Пит.: Чи ви ніколи нічого не діставали за статі, які писали до „Свободи“?

П. Сніткін: Протестую, бо питання невідповідне, немістне і не до річі.

Судія: Протест ухилений. Се є обставина про яку повинні знати судії присягли, бо-ж вона як раз дотикає вірності свідка.

Застережене.

Відп.: Я нічого не діставав.

Пит.: Ви кажете, що на се є багато свідків, навіть між царославним духовенством. Скажіть нам тих свідків по імені.

П. Сніткін: Протестую, бо питання невідповідне, немістне і не до річі.

Протест ухилений. — Застережене.

Відп.: В якій статі я се говорю?

Пит.: В отсім вашім письмі, залученім до статі про Арсенія. Ви там пишете: „так на се є дуже багато свідків навіть між царославним духовенством“. Я хочу отже, аби ви виміняли сих священників по імені. Відп.: Я не тямлю, в якім се було письмі. Пропу ласкаво мені його показати.

Судія: Чи се є в самій статі, яку він писав?

П. Гарван: Ні, в письмі, залученім до статі.

Відп.: Сего, що ви говорите про царославних священників, нема в тім письмі.

Судія: Най стенограф повторить питання.

(Питання повторив стенограф).

Відп.: Дотично сего, то кождий...

П. Гарван: Ні, я не хочу сего; я хочу лиш імен.

П. Сніткін: Звертаю увагу, що свідкови повинно бути дозволено відповісти на питання, а потім доперва можемо осудити, чи відповідь розминаєть ся з питанням, чи ні.

Судія: Дайте йому відповісти.

Відп. (продовжуючи): Що до сего, то я хочу сказати, що про те знає весь Мейфільд.

П. Гарван: Вношу, аби счеркнути сю відповідь з протоколу.

Судія: Счеркніть її.

Пит.: Скажіть нам імена сих священників, що були свідками. Відп.: Я не говорив там нічого про священників.

П. Гарван читає письмо: „На се є дуже багато свідків, навіть між царославним духовенством“. Скажіть нам їх імена. Як їх імена? Відп.: О, тепер я собі пригадую.

Пит.: Скажіть нам їх імена, нічо, лиш подайте їх імена. Відп.: Я мав нагоду чути про се...

Пит.: Дайте нам їх імена. Відп.: Як вони тоді говорили.

Пит.: Скажіть, як вони звались, подайте їх імена.

Судія: Вимініть поіменно тих свідків, яких ви мали на думці, коли писали статтю до часописи.

П. Гарван: Скажіть їх імена, подайте їх імена. Відп.: Їх священники не можуть бути свідками.

Пит.: Дайте їх імена. Відп.: Се безпотрібне подавати їх імена, бож вони не будуть свідчити.

Судія до товмача: Скажіть свідкови що Суд визнає його, аби він дав відповідь, аби вимінив поіменно тих свідків, яких він мав на думці, пишучи сю статтю.

Відп.: Зноско, Владиславський і Богуславський.

Судія: Чи се двох свідків, чи лише один? Відп.: Трох, Світлий Суде.

П. Гарван: Чи ви з ними говорили?

П. Сніткін: Протестую, бо питання є невідповідне, немістне і не до річі.

Протест ухилений. — Застережене.

Відп.: Я говорив з ними.

Пит.: Чи вони говорили, що будуть свідками, чи що свідками були?

П. Сніткін: Протестую, бо се оперте лише на поголосці та й питання є воно невідповідне, немістне і не до річі.

Протест ухилений. — Застережене.

Судія: Те все відноситься ся до вірності свідка, от-що.

Відп.: Вони не казали, що будуть свідками, лише, що вони все про те знають.

Пит.: Чи вони вам говорили, що знають де-що про те?

П. Сніткін: Протестую, бо питання є невідповідне, недорічне і немістне; се лише поголоска тай ніяк не може воно відноситься до сих обжалованих.

Протест ухилений. — Застережене.

Відп.: Так.

Пит.: Коли-ж вони се говорили, чи перед тим як ви бачились з Марією Криницькою, чи потім?

Пит.: Коли вони так говорили, перед чи потім, як ви бачились з Марією?

П. Сніткін: Протестую проти питання і рівночасно заявляю, що для заощадження часу я буду протестувати і застерігати ся, коли мій протест не буде углядаєний, проти кожного питання, що відносилось ся до

(Продовжене на сторони 6-й).

До впов. н. Івана Ярдама
P. O. Penrith, Va.
Cumberland Co.

Впов. Пане!

Тов. наше „Р. М. К. П.“ в Джерзі Ситі, Н. Дж. відд. 70. Р. Н. С. отримав від Вас якийсь циркуляр п. з. „Неволя в Руським Народнім Союзі“ повний скарг на поступоване спеціально о. директора друкарні за те, що не помістив в органі Р. Н. С. Вашу допись. Нам здаєсь, що в тім циркулярі Ви хочете хитрим, утертими аргументами зискати собі прихильність Братств Р. Н. С. і можливо, що деякі підуть за Вами. Нас однак дивує, чому Ви разом з тим циркуляром не видрукували своєї дописи, котру Вам не поміщено, аби ми могли знати, про що та допись говорила, бо інакше простест був би несправедливий.

Ми думаємо, що годі вимагати, аби до „Свободи“ приймати то все, що кому подобаєсь на терпеливм папері написати. В противнім разі пощож вибирати редактора, директора і менеджера? Тоді кождий мав би право писати і всі редаговалиб, а чи то було би добре, то самі осудить. Тож скажіть нам, якого змісту була Ваша допись, пись, а тоді ми будемо знати по чий стороні слушність.

За Уряд Руського Молод.
Клубу Поступового

Стеф. Миланович Антін Онисик
председатель секретар.
Михайл Куца
написер.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.

М а й.

19 Чесн. Хреста
20 Іоана богосл.
21 С Пер. м. св. Ник.

22 Н О розел. Ник.
23 П Симеона
24 В Мокія
25 С Епіфанія еп.

— Зміна календаря в Росії. Російська державна рада буде небавком займатися справою зміни старого календаря на новий. Проект члена державної ради, Андреевского о введеню в Росії календаря н. ст. вже видрукований і небавом буде розданий членам ради. В просторім рефераті, приложенім до проекту автор виказує цілий ряд недогідностей виходячих з того, що ціла західна Європа, а навіть і части Росії, як Фінляндія і царство польське уживають календарів нового стиля, підчас, коли в Росії обов'язує календар старого стиля. На реформу не годять ся лиш єрусалимська і царгородська церкви; церков же сербська і синод російський не виступають рішучо против введення нового стиля, допомагають лиш такого об'яснення дат Воскресення Христового і всіх головніших свят, щоб оно було згідне з основами православної церкви. В виду того автор проекту пропонує зміну календаря задержує давній спосіб обчислювання свят. Сама реформа календаря має відбутися після системи предкладаної колись князем Барклай де Толлі-Ваймар і основує ся на тім, що починаючи від січня кождий 12. день місяця буде мати лиш 12 годин, значить ся, що 12. січня буде числитися ся лиш від 12. год. вночі до 12. год. в полудне, а

по полудни буде вже 13. січня. В той спосіб скоротить ся в падлисті два дні замість одного, а в дні 1. січня слідуєчого року оба календарі, старий і новий зійдуть ся разом.

— Злодій народного гроша. Ніде так може на світі не крадуть, як у Росії. Нераз уже писали ми про крадіж російських чиновників. Знаменне є се, що чим більший чиновник (урядник) тим більший злодій. Не можуть тут ніякі контролі, бо контролери се також переважно самі злодії і легко їх можна перекупити. А вже найбільші злодії публичного добра — се великі князі. Російські великі князі не є власителями царського майна. Цар дає кождому своякові якусь суму з річних доходів, а чим блищий свояк, тим більшу суму дістає. Свої приватні майна великі князі мусять здобувати власним промислом. І так великий князь Сергій, стрий самого царя, як йшов до Москви, не мав ніякого власного маєтку. Спадок по батькові давно розійшов ся, а цар давав йому 300.000 рублів річно, які не вистарчали для нього навіть на великопанське житє. Та помімо того, коли по десяти роках правління Московю згинув від бомби Калєзєв, лишив жінці заощаджених чотириста мільонів рублів особистого, приватного майна. Гроші ті рабував просто з людности, яка була безсилна супроти царського стрія, одного з найбільших злодіїв і гнобителів російського народу. А російський народ гине цілими десятками тисяч з голоду!

— Смерть воздухоплавця Бьяно. Смілий воздухоплавець французький Бьяно розбив ся о скали Мірамару. Від кількох днів перебував він в Сан Себастьяно і звідси вилітав щодня у воздух, але за кождим разом щазливо, з вміком одного разу, коли впав в море; видобуто єго однак з моря зовсім здорового і не ушкодженого. Щоденну пробу літання повторив він також в суботу дня 2. цвітня. Плян єго був облетіти замок Мірамаре і Сан Себастьяно. Єму удало ся уже оточити замок, коли нараз єго прилад до літання обкрутив ся і став з початку легко прихилити ся на бік, а потім більше і спадати нагло прямо на скали, покриті в тім місці водою ледва на 4 метри. Коли се спостережено і послідило єму на поміч, то смілий літач лежав уже на скалі під своїм літаком, звідки витягнуто єго уже неживого. Буз він найвідважнішим воздухоплавець і не уступав Блеріотові ні що до відваги, ні що до помилів. Давнійше був загорілим автомобілістом. Тепер з час літаків прилучив ся він до воздухоплавання. Делегация і став не менше загорілим воздухоплавець. Яко такий відіс він кілька побід. За для своєї щирости і сердечности мав поміж знакомими щирі симпатії. Яко велику єго прикмету належить піднести ще і се, що кілька разів вибирав ся в воздушну дорогу, стілько разів сповідав ся і причащав ся. Не відступаючи від єї засади висловив ся він і заприцащав ся також в тім дня, коли знайшов смерть. Від 1908. року є се уже семий случай смерті воздухоплавця.

— Убийство 9 дівчат. В Немирові на Подолі вертало в тих днях в фабрика в Стефанівці 10 робітниць, котрі мали при собі 100 рублів зарібку. По дорозі напали на них розбійники і побиждали 9 дівчат, шукаючи у кождої грошей. Тимчасом десята, котра мала у себе всі гроші, сховала ся в лісі і розбійники не могли її знайти. Коли хлопці розійшли ся, дівчина побігла до своєї сестри. Незадовго прийшов до хати господар, шийлий попелюхений кроєм і зачав оповідати про убийство дівчат. Жінка тимчасом розказала тьхо, що тут ночує та дівчина, що має гроші.

Вони змовили ся викопати яму і закопати живим дівчину. Коли прийшли на днір копати яму, дівчина вирвала ся з хати, побігла до віта і розказала цілу пригоду. Віт арештував господаря і його жінку.

— Жінка капітаном корабля. Давніми часами жінками заманили ся тільки домашніми господарством та виконували дітій. Все янше робили тільки мужики. Та нині жінки беруть ся також до всяких робіт. Є жінки адвокати, лікарі, поети, а недавно одна Американка зложила іспит на капітана корабля. Якийсь богач віддав їй команду над своїм кораблем.

— Дивогляд дитина. В Іллінах, сьятинського повіту, уродило ся дня 9. цвітня є. р. одному господареві дивне дитя. Голова у того дитяти незвичайно велика з грубим рубцем через цілу чашку. двоє вух як аві чайно в боків, але двоє з задку на голові близько себе Починаючи від клубів розділяло ся тіло на дві пари ніг авічайної величини. Дитина жила дві години і як каже її мати, права частина була вже мертва, доперва цвітніше і ліва перестала жити. Мати єї дитини жие, а слаба як аві чайно по породі.

— З держави злодійств. З Петербурга їздять сенатори по цілій Росії і переводять в касах пивільних і військових ревізій. Майже кожда ревізія кінчить ся викритєм тисячних як не мільонових дефвдацій на шкоду держави. З Нового Двору коло Гродна доносять, що сенаторська ревізія в жоднійській твердині викрила велику дефвдацію, якої допустив ся інтендант ген. Савянов. По ревізії генерал упав і помер на удар серця. В телеграфічній школі при тій твердині викрито, що ученики за оплатою здавали іспити а чужих мов, хоч тих мов вовсім не знали.

— Подорож бузья. Як великі дороги відбувають перелетні птаці і в яку єкоростію перелітають величезні віддалення, показують досліди давнього ученого проф. Мартензена в Виборґа, що від многих літ займаєть ся мандрівкою перелетних птаць. Щорічно заосмотрював він велике число ріжнородних птаць знаками, по яких можна їх пізнати. Торік оден французький естрілець в департаменті Жеро застрілив качку, що походила з Виборґа. Недавно англійський подорожний Льюїс, що знайшов ся в середучій Африці, дописав про дивний випадок. В грудні Неґри на полудне від озера Танґаніка, на тій самій висоті що Занзібар, аловили бузья, що мав на собі знак давнього ученого. Бузья мав число 293, походив а Ютландії і відбув дорозу 7.000 кілометрів. Дня 25. серпня бачено його в посліднє в Данії. Коли прапуетити, що він дня 25 грудня прилетів над озеро Танґаніка, то перебував денно найменше по 70 кілометрів.

— О скарбі на острові. Серед Тихого океану на північний схід від Галапаґос а 500 кілометрів на полудневий захід від Костаріки знаходять ся Кокосовий остров. Є се остров невеликий, бо займає ледви 60 квадратних кілометрів простору і називаєть ся так від кокосових пальм, що покривають більшу половину його поверхні. Добре охоронений затів буває часто пристановищем кораблів, що полюють на китів. Однак найбільше притягаючою силою є великі скарби, які там за двома наворотами закопано в першій половині 19. століття. В першій випадку ходять о утїкших англійських моряків, котрі утворили шайку морських розбійників і користаючи із замішаня революцій, яка вибухла в 1820 р. проти Іспанії в Ізаякілі, рабували безпощадно багаті міста на берігах Тихого океану. Добичу вартости 20 мільонів песетів у-

кресли на Кокосовім острові і воліли потерпіти смерть через повішенє, ніж зрадою тайни окупили собі житє та волю. Лятнайця літ пізнійше, коли Перу в союзі з Болівією, в 1835 р. хотіло републіку Чіле приневолити до приступлення до їх унії, перуанське правительство, побоюючись бомбардованя портового міста Калло чілійською флотою, звеліло перевезти тиждем 60 мільонів марок державних грошей на Кокосовий остров, а для певнішого збереження тайни приказало задогу транспортного корабля в дні його повороту поубивати до послідного чоловіка. Однак тим збережено тайну аж занадто, бо ніхто вже не знав, де сховано скарби і чимало товариств та поодиноких підприємців надармо старало ся опісля їх відкрити. До найновіших глядачів сих скарбів належить англійський офіцер маринарки Палісер, що в 1897 р. розвів на гетткі розміри розкопки. В 1901 р. одно товариство стратило кітькасот тисяч на ту саму ціль а перед кількома роками осів на тім острові Німець, якийсь Гіслер і також надармо шукав коли не за мільонами, то бодай за сотками висаджених дорогим камінем мечів, які сховали там в 1820 р. морські розбійники.

— Повстанє в Альбанії, в турецькій провінції, вибухло в початках цвітня та в короткім часі Альбанці улягли Туркам. Альбанія се край, подібно як Чорногора, окружена великими горами. Завдяки сьому змогли Альбанці навіть під турецьким панованєм задержати певного рода самостійність і красу автономію. Не один раз добре дали ся в знаки Туреччині в численних повстанях за самостійність краю. Причиною теперішнього повстаня були реформи, які хотіло перевести в Альбанії турецьке правительство. Туреччина зачала накидати Альбанцям своїх урядників, заводити до шкіль арабську азбуку, накладати нові податки. Обурені Альбанці вхопили за зброю. В кількох боротьбах побідили Турків, але муслили уступити супроти величезної переваги турецьких військ і піддати ся. Застє ся, що не на довго і що при першій нагоді повстанє вибухне знова.

Братя Русини!

Парохія в Олурфант, Ра. одна з найстарших після часу заснованя діждала ся укінчення нової, мурованої, великоліпної в восточнім стилі церкви.

І наша парохія, як і інші на американській землі парохії рускі, перебувала „смуґне время“ — великі роздори, ба навіть старанос єї відірвати зопсім від гр. кат. віри та Христу Спасу най буде честь і поклін — виїшла она побідоносно над люцкою злобою і підлотою. Народ руский в Олурфант-і, остав ся в поражаючій більшости вірний своїй праїдній рускій гр. кат. вірі, з малими внімками — чого свідком новозбудована, коштом до \$40.000, церковь; народ руский остав ся вірний своїй праїдній церкві не йно устамі але сердцем і всею душею перед Богом і людьми, бо стояв, стоїть і стояти ме при своїм правім руским Епископі Кир Сотирі Ортинським, як присвоім Богом поставлєнім Архипастирі.

Ми тішмо ся довершенем сего побожного діла, радуємо ся кріпкою вірою нашою і сьм гордімо ся не для власної слави але для прославленя Бога і Єго Церкви, та для слави нашого руского народу. Тай ще тішмо ся, бо дня 28 мая 1910 Іх Пресвященство наш дорогий Архипастир Кир Сотер Ортинський завітано до нас вперше, чого ми так дуже а так віддавна бажали, щоб дия 30-го мая 1910 поблагословити нашу церковь. Родимці! Ділячи ся з Вами се-

ю радісною вісткою для нас, знаємо, що і вам справляємо сьм радість, коли читати буде прозріст у нас божю хвалу, скріпленє віри, зміцненє руского духа — подібно як у вас се ся діє, — если не ліпше то бодай хоть не гірше від вас. А щоб наша і ваша радість — наша весілляна радість збільшилась, просимо вас: Прибудьте до нас на сесе торжество! Просимо вас отді духовні до Олурфант-у, щоб сослужити євому Архипастирови першу Службу божу у новім храмі. Прибудьте ви дорогі братя і сусіди — не одинцем а тисячами, щоб почути божих слів з уст свого дорогого Архипастира, прибудьте, щоб показати тут сьвітоти тай чужим нашу єдність, нашу силу, нашу вірність і постійність в сьв. вірі і рускому обрядови. Та прибудьте і ви, що пішли манівцями і ви, що покинули сьв. свою Церковь, в котрій ви ся родили, та єї — свою рідну, батьківську церковь не гідно зневажали а вкінці знайшли собі чужих богів. Церковь сьв., своя рідна отвірає — може для вас в посліднє — свої рамена, щоб прийняти свої марнотравні діти в свої материнські рамена; прийме она вас радо, бо ви може і не сьвідомо зблудили, ведені з наступства лихого духа в постати чоловіків, менше з тим в яким облаченію. Прийдте та прибудьте! Промовить до Вас слово правдивий наслідник Апостолів, та поблагословить вас на щастє, на здоровлє, на довгий та щасливий вік. Хто може, най прибуде сам і з родинами а розвеселить своє серце і душу в Вої і Христі Спасі. Ми вам дорогі отці і дорогі братя і сестри дуже а дуже раді будемо.

Програми подрібної не подаємо але короткий її начерк. Дня 28-го мая з полудня при висіданю Владик з трену повитає Єго депутація парохії а зібрана молодіж вручить китицю цвітів. Рівночасно хор а і своя руска музика заграють іня американський. При всіданю Іх Пресвященства до керичу повитають Іх делегати всіх братств а опісля рушуть весь похід з всіх братств і товариств зложений аж до брами триумфальної в поближу церкви, серед сьпіву і музики де повитає Владик Рад церковна складаючи щирый руский дар Іх Пресвященству — хліб, сіль і мід. В дверях церкви повитає сьвященство в ризах. Дня 30-го мая около 8-мої години похід братств улицями міста серед звуків музики а опісля наступить торжество церковне. Тож до свідання дороги Родимці на дні 30. мая 1910 р. в Олурфант, Ра.

Христос воскрес!
За комітет:
о. Іван Сендецкий,
Андрей Тарас секретар,
Юрий Хилляк предсід. ради,
Михайл Турок,
Іван Бекеч.

— Парохія в Minersville, Ра. пошукує доброго дяка, щоб знав провадити школу і нотний сьпів. Зголошеня на адрес: о. А. Камінський, Minersville, Ра.

NEW YORK, N. Y. товариство „Зоря“ від бр. Р. Н. С. дає до відомости своїм членам, що галю мітингову змінено від першого мая. Тепер мітинги будуть відбувати ся що четвертої суботи в місяці, (припадає на сесе місяць в суботу, дня 28-го мая) в гали „Либєрти“ 257-296 E. Houston str., New York, Room Nr. 8. — А. Камінський предс.

— Як кому потрібна моя адреса, прому писати так:
Rev. Nestor Dmytrow,
Northampton, Pa.



Петро Ярошно

з Товарної, Ст. Самбір щеє перед 2. роками. Хтоби знав про него чи живого чи вмерлого що небудь, прому ласкаво повідомити: Зофія Яропко, 109 7-th Str. S. S. Pittsburg, Pa. Дістане нагороду.

ЧИ ДОБРЕ КУПНО ІНТЕРЕСУЄ ВАС?

Найлучше що коли Вам в житю предложена. Властитель за для льшого бізнесу спродас найлучшу фарму в цілій околиці; 180 акрів, дим і забудоване, хороший сад, 2 керниці коло дому, усе обсяне, гарний ліс, річка перетинає фарму, всьо в найліпшій порядку за \$3.000. Половина готівкою а друга половина на сплати.

Пишіть або приїжджайте сегодня.

LUCIAN CUPRAK,
35 College place,
Newark, N. J.

— Де єсть Юзько Голодяняк або Райзнер родом з Заднішівки, пошукує єго отець Казимир Голодяняк, нехай зголосить ся до Northampton, Pa. —2

— Де єсть Данько Кремка родом з Полонної Сянок, має перебувати в Ohio стейті, пошукує єго отець Тимко Кремка в Northampton, Pa. —2

DR. RICHTER'S
"PAIN-EXPELLER"

Нічо не помагєє скоріше в деяких ввхнонєх, адалєних, напружєних мислєх, ревматизмї, невралгїї і уєх тїм подібних болях, як нєтєрєвє PAIN EXPELLER-ом

По всїх друґих сторах в цілій 25 і 50 цєт. F. Ad. Richter & Co. 215 Pearl Str. New York

Що ви читаете?

Найкраще вжиткуєте свої вільні від праці години, коли будете читати ІСТОРІЇ НАЙСЛАВНІЙШОГО В СВІТІ ДЕТЕКТИВА

Шерльока Гольмеа

одинокє українське виданє, оправленє в кольорові окладєв.

Кождий зошит єтановить цілком особну тєторію, а не продовженє попередня.

Досє випшло в українським перекладі 12 зошитів:

1. Тайна молодого вдовця
2. Парочка прокуратора
3. Кроваві язичуги
4. Злочин в чєрєй грив
5. Дочка лєкєвєра
6. Коронкова сукня королеви
7. Пропащєй наречений
8. Слєдний вух старшого мєльєра
9. Крадіж величєзного бралєвєра
10. Убийство жєнщини
11. Острєй божєніальєх
12. Чалєйшєй грошєй

Подинокий зошит 15 цєт. 12 зошитів нараз \$1.80.

Замовлєнє з єрїшєй гєслєтьє до

RUTHENIAN BOOK STORE,
439 NORTH SIXTH AVE.,
SCRANTON, PA.

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Почетний член
Р. Н. Союзу.
Пресовий священство Стефан Со-
тер Ортинський, перший ру-
ський єпископ в Америці.
Головний Уряд „Р. Н. С.“ на ро-
ки 1908—1910.
Духовний управитель:
Михайло Балог,
712 Carson St. S. S. Pittsburg,
Pa.

Председатель:
Дмитро Канігула,
McAdoo, Pa.
Місто-председателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.
Місто-председатель:
Седор Гут Кульницький,
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.
Секретар фінансовий:
Вох 76, Jersey City, N. J.
Секретар рекордовий:
Геодозий Лабовський,
Вох 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андр. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Черня, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
Д. Добротвор, 25 Chestnut St.
Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, 439 N. 6th Ave.
Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 391 Maple Ave.
Kingston, Pa.

Директор друкарні:
П. Понятишин,
Вох 112, Elizabeth, N. J.
адреса мешканця
326 Rose Hill Place,
Elizabeth, N. J.

Редактор:
Антін Цурковський 184 Hudson
Str., New York, N. Y.
Менеджер друкарні:
К. Карвіч, 184 Hudson St., New
York, N. Y.

Головний організатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str.,
Holyoke, Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Сою-
зу знаходиться під числом 123
Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!



„Руский Народний Союз“ —
Приймає членів до 45 літ ж-
та.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена класи „А“

(ціле посмертне) \$1000.00.

В разі смерті члена класи „Б“

половинну посмертного \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа

члена класи „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа

члена класи „Б“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до

\$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг

або рук \$1000.00.

б) одної руки, ніг або ока

\$200.00.

Если отец родини в шпитали

божевільних, Союз платить що

року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу,

мусить вписатися також до брат-

ства, яке належить до Союзу.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ

Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що

всі гроші належать до каси Р. Н.

Союзу, посилаєся так: на по-

шту order-ах або чеках випи-
суєся імя Alex Sharshon, Shamokin,
Pa. Дальше так записаний по-
шту-order або чек не досилаєся
до Голов. Касієра, але враз з ви-
казами до Голов. Секретаря. Го-
ловний Секретар опісля відси-
лає їх до Голов. Касієра.
С. Ядловський,
Голов. Секретар.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ“.

1) ОГОЛОШЕННЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довгий час (від 3 міся-
ців до року) платять ся після спеціальної тарифи, яку інтересовані ди-
станції на жадане місце.
1-го, 2-го або 3-и разові ОГОЛОШЕННЯ БИЗНЕСОВІ по 3 цнт. від
слова за кожний раз.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, які: мітинги брацтва і товариства належа-
чих до Р. Н. Союзу поміщає ся безплатно один раз в рубриці „Рус в
Віддільці Р. Н. Союзу“.
ОГОЛОШЕННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по
2 центи від слова для брацтва і товариства належачих до Р. Н. Союзу,
а для товариства не належачих до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.
ПОШУКУВАНЕ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за най-
менше 10 слів.
КОНКУРС ПАРОХІЙ і інших по 3 центи від слова.
ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше
10 слів.
Одноразове оголошення адреси 25 центів.
2) Належність за всяке оголошення мусить бути прислана з грош та
в цілості. В протиположні разі оголошення безплатно не поміщає ся. На-
лежність за дрібні оголошення можна прислати також поштою
марками.
3) Кожде оголошення мусить бути в редакції на тиждень перед да-
тою виходу того числа часопису, в якому воно має бути поміщене. Ого-
лошення телефонів не приймає ся.
4) За зміст оголошення або за відповідальність оголошувача ся в ча-
сописі фірми редакція не приймає ніякої відповідальності.
5) Кого-б скривджено, або з ким ал. обиджено-б ся в тій фірмі,
яка оголошує ся в нашій часописі, нехай про се сейчас повідомить ре-
дакцію, а коли подасть достаточні докази онуства, викине ся оголо-
шення несовісної фірми; крім сего редакція доложитъ всіх старанъ, щоб
онуства потягнути до відповідальності.
6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголо-
шення, не подаючи причин.
7) Редакція має право жадати від фірми або незнайомі осіб, щоб
прислали докази, що ведуть свій бізнес чесно і дійсно зможуть додер-
жати того, що обіцяють в оголошенні.
8) В оголошенні мусить бути тільки правда. Редакція має право
відкинути всяке підозріле оголошення.
9) Оголошення мусить бути писані пером, виразно і на одній сто-
роні паперу.
10) За дрібні оголошення редакція не всилає ніяких поквитовань.

До всіх Ви. Секретарів і Організаторів відділів Р. Н. Союзу.

Звертаємо отим увагу пп. Секретарів, щоби не
прислали декларацій без виповнення свідомства лікар-
ського, яке виходить ся на другій стороні декларації,
позаяк такі не будуть прийняті. Члени понад 43 літ,
мають предложити метрику або який инший доказ
свого віку.

Рівнож при виповнюванню декларацій просимо на
те уважати, щоби на декларації було подано на яке
посмертне член хоче належати перекресненем слова
ціле або половинну посмертне (ого), кільки має він і його
жена літ, імя жени або якого иншого члена родини,
після того, кому член записав посмертне. Секретарі
мають уважати, щоби член заявив якої єсть віри. Не
вистарчає сказати, що член єсть Русин або рускої
віри, бо таких маємо вже кільки.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на де-
кларації пером знак хреста, уміючий писати має
підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих карт-
ках, як також адреси нових членів прошу виповню-
вати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союзу в Америці.

Ч. 1298 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Николай Половицк отримав як
посмертну заповому по жені Те-
клі з Головної Каси Руского На-
родного Союзу в Америці.
Youngstown, O. 10. мая 1910.
Николай Половицк.

Свідки:
Ілько Беца,
Николай Ляцак.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 140.

Ілько Сутко предс.
Йосиф Пристах секр.

Ч. 1328 КВІТ \$500.00
на п'ятьсот доларів, котрі п. Ева
Пац отримала як посмертну за-
повому по мужу Василью з Го-
ловної Каси Руского Народного
Союзу в Америці.
Peckskill, N. Y. 9. мая 1910.
Ева Пац.

Свідки:
Іван Фенета,
Стеф. Воболя.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 195.

Стефан Куні предс.,
Андр. Астряб секр.

Ч. 1330 КВІТ \$1000.00
на тисячу доларів, котрі п. Кате-
рина Книш отримала як посмерт-
ну заповому по мужу Івані з Го-
ловної Каси Руского Народного
Союзу в Америці.
McKees Rocks, Pa. 9. мая 1910.
Катерина Книш.

Свідки:
Петро Канд,
Филипп Полянський.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 91.

Теод. Сушинський предс.,
Евт. Водак секр.

Ч. 1340 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Казимір Сімон отримав як по-
смертну заповому по жені Фран-

цішка з Головної Каси Руского
Народного Союзу в Америці.
Herkimer, N. Y. 10. мая 1910.
Казимір Сімон.

Свідки:
Мирон Гузар,
Яков Лупенький.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 159.

П. Дусь предс.,
Т. Похилий секр.

Ч. 1342 КВІТ \$300.00
на триста доларів, котрі п. Осиф
Цап отримав як посмертну за-
повому по жені Юлії з Головної
Каси Руского Народного Союзу
в Америці.
Carteret, N. J. 7. мая 1910.
Осиф Цап.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1343 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі місцевий
уряд отримав як похор. кошта
по Юлії Цап з Головної Каси
Руского Народного Союзу в А-
мериці.
Carteret, N. J. 7. мая 1910.
Йосиф Гінда.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1344 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Григорій Лісовський отримав як
посмертну заповому по жені Еві
з Головної Каси Руского Народ-
ного Союзу в Америці.
Tgo, N. Y. 8-го мая 1910.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1345 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Яким Прислоский отримав як
посмертну заповому по жені Марі-
ї з Головної Каси Руского На-
родного Союзу в Америці.
Beaver Mead, Pa. 7. мая 1910.
Яким Прислоский.

Свідки:
Антін Кравець,
Данько Кравець.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 95.

Андр. Савка предс.,
Миколай Солтис секр.

Ч. 1356 КВІТ \$1000.00
на тисячу доларів, котрі п. Йо-
сиф Дзядош, опікун отримав як
сир. часть по Івані Пукач з Го-
ловної Каси Руского Народного
Союзу в Америці.
Trenton, N. J. 7. мая 1910.
Йосиф Дзядош.

Свідки:
Юрій Слабода,
Йосиф Слабода.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 121.

Андр. Квешкар предс.
Юрій Бачік секр.

Григ. Лісовський.

Свідки:
Петро Ракочий,
Николай Базар.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 191.

С. Стадник предс.,
Николай Онисків секр.

Отсим я яко Григорій Лісов-
ський складаю сердечну подяку
Урядові Р. Н. Союзу по отрима-
нню квіту на \$400 яко посмертну
заповому по своїй жені Еві.
Гр. Лісовський.

Ч. 1345 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Яким Прислоский отримав як
посмертну заповому по жені Марі-
ї з Головної Каси Руского На-
родного Союзу в Америці.
Beaver Mead, Pa. 7. мая 1910.
Яким Прислоский.

Свідки:
Антін Кравець,
Данько Кравець.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 95.

Андр. Савка предс.,
Миколай Солтис секр.

Ч. 1356 КВІТ \$1000.00
на тисячу доларів, котрі п. Йо-
сиф Дзядош, опікун отримав як
сир. часть по Івані Пукач з Го-
ловної Каси Руского Народного
Союзу в Америці.
Trenton, N. J. 7. мая 1910.
Йосиф Дзядош.

Свідки:
Юрій Слабода,
Йосиф Слабода.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 121.

Андр. Квешкар предс.
Юрій Бачік секр.

Ч. 1342 КВІТ \$300.00
на триста доларів, котрі п. Осиф
Цап отримав як посмертну за-
повому по жені Юлії з Головної
Каси Руского Народного Союзу
в Америці.
Carteret, N. J. 7. мая 1910.
Осиф Цап.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1343 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі місцевий
уряд отримав як похор. кошта
по Юлії Цап з Головної Каси
Руского Народного Союзу в А-
мериці.
Carteret, N. J. 7. мая 1910.
Йосиф Гінда.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1344 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Григорій Лісовський отримав як
посмертну заповому по жені Еві
з Головної Каси Руского Народ-
ного Союзу в Америці.
Tgo, N. Y. 8-го мая 1910.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1345 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Яким Прислоский отримав як
посмертну заповому по жені Марі-
ї з Головної Каси Руского На-
родного Союзу в Америці.
Beaver Mead, Pa. 7. мая 1910.
Яким Прислоский.

Свідки:
Антін Кравець,
Данько Кравець.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 95.

Андр. Савка предс.,
Миколай Солтис секр.

Ч. 1356 КВІТ \$1000.00
на тисячу доларів, котрі п. Йо-
сиф Дзядош, опікун отримав як
сир. часть по Івані Пукач з Го-
ловної Каси Руского Народного
Союзу в Америці.
Trenton, N. J. 7. мая 1910.
Йосиф Дзядош.

Свідки:
Юрій Слабода,
Йосиф Слабода.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 121.

Андр. Квешкар предс.
Юрій Бачік секр.

Ч. 1342 КВІТ \$300.00
на триста доларів, котрі п. Осиф
Цап отримав як посмертну за-
повому по жені Юлії з Головної
Каси Руского Народного Союзу
в Америці.
Carteret, N. J. 7. мая 1910.
Осиф Цап.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1343 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі місцевий
уряд отримав як похор. кошта
по Юлії Цап з Головної Каси
Руского Народного Союзу в А-
мериці.
Carteret, N. J. 7. мая 1910.
Йосиф Гінда.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1344 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Григорій Лісовський отримав як
посмертну заповому по жені Еві
з Головної Каси Руского Народ-
ного Союзу в Америці.
Tgo, N. Y. 8-го мая 1910.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1345 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Яким Прислоский отримав як
посмертну заповому по жені Марі-
ї з Головної Каси Руского На-
родного Союзу в Америці.
Beaver Mead, Pa. 7. мая 1910.
Яким Прислоский.

Свідки:
Антін Кравець,
Данько Кравець.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 95.

Андр. Савка предс.,
Миколай Солтис секр.

Ч. 1356 КВІТ \$1000.00
на тисячу доларів, котрі п. Йо-
сиф Дзядош, опікун отримав як
сир. часть по Івані Пукач з Го-
ловної Каси Руского Народного
Союзу в Америці.
Trenton, N. J. 7. мая 1910.
Йосиф Дзядош.

Свідки:
Юрій Слабода,
Йосиф Слабода.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 121.

Андр. Квешкар предс.
Юрій Бачік секр.

Ч. 1342 КВІТ \$300.00
на триста доларів, котрі п. Осиф
Цап отримав як посмертну за-
повому по жені Юлії з Головної
Каси Руского Народного Союзу
в Америці.
Carteret, N. J. 7. мая 1910.
Осиф Цап.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1343 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі місцевий
уряд отримав як похор. кошта
по Юлії Цап з Головної Каси
Руского Народного Союзу в А-
мериці.
Carteret, N. J. 7. мая 1910.
Йосиф Гінда.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ 209.

Йосиф Гінда предс.,
Йосиф Вадак секр.

Ч. 1344 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Григорій Лісовський отримав як
посмертну заповому по жені Еві
з Головної Каси Руского Народ-
ного Союзу в Америці.
Tgo, N. Y. 8-го мая 1910.

Свідки:
Йосиф Пішко,
М. Шимрик.

Чи буде кінець світа?

..Если займаєся сям важным питанням, тоді кінечно Вам читати отсі книжки, які доставляють за попереднім надісланем грошей в Рускій Книгарни у Вінніпегу.

Флімаріон: Небо, з табличками комет, зьвізд і планет, в гарній оправі \$1.20

Др. І. Раковський: Про землю, сонце і зьвізди з образами 25

Ю. Сірий: Про світ божий 35

Туша Степанівна: Як повстав світ 15

Умійський: Як повсталаша земля і який буде її кінець 20

Раковський: Вулкани 10

Др. Пушкін: Нові і перемінні зьвізди 40

В. Герінович: Про воздух 15

Всі оті астрономічні книжки з гарними образами і дуже приступно писані.

Рівночасно доносимо, що найновіша пошта привезла Рускій Книгарни много нових, дуже гарних книжок, з котрих поручаємо Вп. Родимцяма слідуєчі:

Кобзар, нове повне видане \$1.00

Всесвітня Історія 60

Як Болгари добули собі свободу 15

Порадник для аматорських театрів 20

Твори Ізид. Воробкевича 60

В зацінку й на сонці 25

Сльвомовки Руданського 30

Десять братів і десята сестриця Галя 15

Кровавий шлях в II. томах 40

Князь і жебрак 50

Записки Українця 50

На далекій півночі 50

Дивний сон і 2) про чуда святих Демазія і Панкратія 10

Пишіть по наш загальний каталог з весняним додатком на адресу:

Ruska Knyharnia
850 Main Str., Winnipeg, Man.
Canada.

ДАРОМ! Дармо Вам вестим даром сю прегарну, зі срібними обкладинками, \$10-доларову гармонію, за розширене нашого тютюну між нашими приятелями. Се є першорядна інструмент, який в складі асортименту \$10.00. Ми не разуміємо Нам як ми маємо дати Вам цю гармонію даром.

В ріжних гатунках як російський, австрійський, турецький і боснійський тютюн до фактично на папіроси, всієї вартості \$6.00. Ви можете легко продати сей тютюн нашим вином, по якій се є найкращий світовий тютюн, як і Європеї так дуже люблять. І се є спосіб Ви можете нам розголосити ваш тютюн. В тім самим асортименту враз з тютюном ми віддамо Вам сю милозвучну гармонію. За тютюн однак віддамо Вам лиш \$6.00. Можете нам віддати у листі \$1.00 папіроси, а решту \$5.00 вилучити в найближчій Вам експресній офісі, до можете оглянути тютюн і гармонію. Бери пришейте нам цілу суму \$6.00 рівночасно з замовленням, віддамо Вам же як особу премію старокрабову факку або машинку до роблення папіроси. Деякі з наших коштуєрів приєхали нам вже замовлення по кількох разів і поручували наш тютюн своїм приятелям, що є ознакою, що ми ємо вірогідними і робимо се що говоримо. — Гроші повернемо до 7 днів. Не зволікайте, а замовляйте сейчас, ваки ще не пізно.

EUROPEAN TOBACCO CO.
33 LEONARD ST., Dep. 52,
NEW YORK. . 25

ВИРОБИ БРАЦКІ
машлі, шапки, відзнаки, хоругви, чіфони.

В. Н. МОРГАН
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

АРТИСТ РІЗБАР
Евгеній Василенко
виконує усі роботи
входячі в обсяг церковної
штук, як:

ІКОНОСТАСИ
ВІВТАРИ
ПРЕСТОЛИ
ВАЛЬДАХИНИ і т. д.

Золотить і малює ікони
Усі роботи виконує добросовісно

EUGENY VASYLENKO
337 W. Center St., Shenandoah, Pa.

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

3 кав-пісю 15.000 доларів і ви коштуєте свій Юмор

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуєчі справи:

Пересилає гроші до всіх країв по цінах можливо найташних і як найшорше.

Продає Шифарти на ріжні ліній корабельні до старокраю і в краю до Америки по найташних цінах.

Виробляє повновласти, контракти купна і продажі осмотрені підписом консула; перепроводжує велкі паші справи зі судами і старокраєвими властями.

Палагоджує справи військові, як увільнене від асигнування, військової контролі, увільнене від вправ, і т. п.

Міння гроші — старокраєві на американські і американські на краєві після бжучого курсу.

Адреса:
Ruthenian Exchange
184 Hudson Str., New York, N.

HASSAK
18-21
Цигаретки
з корковим зв'язуванням.

Лиш подумайте! Десять таких цигарет з найліпшого і пахучого тютюну за 5 центів! Так цінних цигарет доси не було. Се є одиникий витвір нашої довголітньої практики і великих уlepsень у виробі. Продаєсь їх всюда.

5¢

The American Tobacco Co.
111 Fifth Ave., New York City

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“
під покровом сьв. Арх. Михаїла.
„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від \$30—65.00
Ризи світлі від..... \$35, 40, 55, 60, 80 і вище
Стихари від..... \$6.00
Ручники, илитони, хоругви з образами від \$30.00 і в.
Чаші від..... \$20, 35, 40, 50 і вище
Ліхтарі, Служебники, Евангелія від \$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

Цвіти на престол і до свічок по ріжній ціні.
Приймає ся замовлення на нові річи і до направи старі ризы.

ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСЬКІ, ПАСИ і проче.

Світло церковне:
СВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образами по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.
Свчички воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Тройні ручно декор. 5, 6, 50, 7, 9, 50 д. } Угли до надильниць 28 цнт.
Пашка (120) запалачів 24 цнт. } Олива гальон 1.10 дол.

Свчички воскові до надставлявання 3 на фунт 22 цт.
„ 4 на ф. і 6 на фунт..... 22 „
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт 22 „
Свчички стеаринові..... 16 „
„ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.

Свчички на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.
Чадило 50 і 55 цнт. за фунт.

Михаїл Роздільський,
АРТ. МАЛЯР

малює церковні образи, декорації і куртини театральні і прикрашує стіни в церквах в ріжних стилях після власних плянів. 17-

MICHAEL ROZDILSKI
319, 3 Ave., Scranton, Pa.

Оден з найбільших броварів в Америці.

Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него ніколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.

Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.

Варто прочитати! Фарми! Варто прочитати!

Хочете мати свій власний дім і навалон землі, котра може Вам принести від 200 до 500 доларів доходу від акра?

Хочете мати запевнену будучність і жити щасливо і в достатку?

Читайте з увагою!

Купіть 10-ть акрову фарму в Yorktown, Virginia.

В тім огороді Сполучених Держав, при впливі ріки York до заливу Chesapeake. Нема там зима ні горяча. Два жнива в році. 10-ть акрів найліпшої землі в світі заповнить кождому незалежне житє, позаяк вчасні ярини і їх легка продаж на місци може принести \$200 і більше доходу від акра.

Почуємо кождого, як і що сїяти. Удержуємо фахового учителя рільництва і маємо досвідчальну фарму, котра служить як школа для управи. Маємо також фарми зі всякими будинками і інвентаром в всіляких цінах.

Дорога в Philadelphia коштує \$3.50 цнт. Напишіть по близші інформації і коли хочете приїхати.

CHESAPEAKE LAND CORPORATION, 902 Walnut St., Philadelphia, Pa.

Купіть 10 акрів,
заплатіть часть, а решта майже сама сплатить ся.
Робота заповнена кождому купуючому.
Фарми без будинків.

\$100 готівкою. \$10 місячно